

UKIUMUT NALUNAARUSIAQ 2011

KATERSUGAASIVIK

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

P.O. Box 145, DK-3900 Nuuk

www.natmus.gl

UKIUMUT NALUNAARUSIAQ 2011

IMARISAI

AALLAQQAASIUT.....	3
ANINGAASANIK AQUTSINEQ NAATSORSUUTILLU.....	4
SULISOQATIGIIT.....	5
KATERSINEQ KATERSALLU.....	6
NALUNAARSUINEQ TAKUSSUTISSALLU.....	7
ASERUTSAALIINEQ ASERFALLATTAAALIINERLU ILLUNILLU.....	11
ILISIMATUUSSUTSIKKUT MISISSUINEQ PIKKORISSARNERILLU.....	13
ETNOLOGII ANERSAALERINERLU KULTURIKKUT KINGORNUSSAT.....	15
ITSARNISALERINEQ EQQISSISIMATITSINERLU.....	16
SULIANIK INGERLATSEQQIINEQ SAQQUMMERSITSINERILLU.....	22
AQUTSISOQARFIMMIT SULIAT.....	27
AAQISSUUSSAT ALLAT ATAATSIMIINNERILLU.....	29
ALLAT.....	31
TAPILIUT: SULISUT.....	32

Aallaqqaasiut

Ukiumut 2011-imut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu (NKA) Katersugaasivittaata na-lunaarusiaa matumuunakkut nassiuunneqarpoq.

Sulianik ingerlatseqqiineq ukioq manna malunnaateqarpoq, piareersarnermik palæo-inuit pillugit ataavartumik ssaqqummersitsinissap isikkussaa ilusissaalu suliarineqarmata. Saqqummersitsinissap taassuma naqissuserpaa NKA-p Palæo-inuit pillugit piareersaasiornini nangikkaa, saqqummersitsinerillu ingerlanneqassasut nutarsarneqassasallu paasisat nutaat aallaavigalugit.

Saqqummersitattaaq takutissavaa eqqarsaatersuupput manna kulturitsinnut oqaluttuarisaanitsinnullu saqqummersitat imminnut ataqtigilissinneqassammata.

Taamaattoq saqqummesitsinissaq kingusinaartoorpoq avataaneersut peqquaallutik, ilimanaporli aprilimi 2012imi ammarneqarnissaa. Ukioq manna assiginngitsunik sulianik pisoqarfivoq, nutaani-nillu suliniuteqarfiulluni, ataani takuneqarsinnaapput naatsumik allaaserineqarneranni.

Suliniutini nutaani taaneqarsinnaapput Living Human Treasure-projekt, Eriagisassanik attassisut, pilersitsitseqqiinissamik anguniagalik, siuarsassallugit ineriertortissallugillu inuit itsarsuarmiit ileq-qutoqaat tivanermik – innernermillu aallaavillit. Qilanaaraarput siunissami suliniutissavut sulias-sarilluinnakkavullumi katersineq, innarlitsaaliiineq nalunaarsuinerlu avammullu paasissutissanik ingerlatseqqiineq taakkuinnaannngitsulli aammali peqataaffigissallutigit kalaallit anersaakkut kulturikkullu kingornussaasa ineriertortinnissaat.

Københavnimi Universiteti aamma Nationalmuseet Danmarkimiitq suleqatigalugit Katersugaasiviup qanganitsat assilillugit pilersaarusiqaq ingerlassimavaat taallugu “De første mennesker på Grønland” (Kalaallit Nunaata inoqqaavi). Tassani suleqatitta sanavaat piniarnermi sakkut assilineri Saqqaq-kulturimeersut Palæoinuit pillugit saqqummersitsinermi atugassat aammattaaq misileraallutik Palæoinuit ikumatitsivigisarsimasaat sanallugut, mikroblad ipullit qanoq atornissaa puismittaaq pilannermik sakkoq/savik, pisissaarneq kiisalu unaamik assilillugu sanasamik unaariaqataarneq, illoqarfeqatigut ilaatillugit tamarmik nuannaralugulu aliikkutarilluagaannik.

Suleqatigiinnikkut NKA, Ilisimatusarfik, SILA, Danmarks Nationalmuseet aamma København Universitetip akornanni kulturhistorisk feltskole ingerlanneqarpoq Narsaq Sund-imi Kujataaniittumi juli/augustimilu. Feltskolemi peqataapput ilinniartut 16it nunanit avannarlerneersut: Kalaallit Nunaat, Savalimmiut, Danmark, Sverige Norgelu. Aammattaaq Ph.D-stipendiaatit sisamat itsarnisarsiornermik ilinniagaqartut: Kalaallit Nunaannit, Danmarkimit, USA-mit aammalu Hollandimeersut.

Ukiumoortumik nalunaarusiap NKA-mi suliarineqarsimasut tamaasa ilanngutinngilai. Taamaak-kaluartoq neriuutigaara nalunaarusiaq paasissutissilaassasoq NKA-mi sularisartakkatta ilaannit.

Daniel Thorleifsen

Pisortaq

ANINGAASANIK AQUTSINEQ NAATSORSUUTILLU

Naatsorsuutit

Katersugaasivik akuerisaasunik aningaasanik pisarpoq 8.026.000 koruuninik taakkunannga 5,4 mio. sulisunut akissarsiatut sinnerilu ingerlatsinermut atorneqartarlutik. Aningaasartuutit 8.935.000 koruuniupput, saniatigullu isertitat 1.057.000 koruuniullutik, pingaartumik kioskimit tunisinermut isernermet akiliutinit, aningaasat isertitat aalajangersimasut aatsitassanut piaaffiusinnaasunik misisueqqaarnernut aammalu suliffissaqarnernut allanut tunngasuneerput.

Eqqissimatsinermi inatsisip ingerlanneranut aammalu eqqissimatsinermi suliat assigiinngitsut 2011imi akuersissutaapput 1.200 koruunit taakkunannga atorneqarlutik 1,2 mio. koruunit.

Avataanit aningaasat akuersissutaasut:

International Arctic Science Commitee PN-workshopimut ilaanissamut	8.178 kr.
--	-----------

Kujataani kulturhistorisk feltskolemut tunniussat:

Nordisk kulturfond	50.000 kr.
Nordplus	178.431 kr.
Naalakkersuisut Ilisimatusarnermut aningaasaliissutaat	28.300 kr.
Kalaallit Nunaanni kommunet itsarnisarsiornermut fondiat	30.200 kr.

Filmilornernut feltskolemullu

NAPA	89.540 kr.
------	------------

Pissuserisimasaattut ilusiliinermut pilersaarut

KVUG	143.220 kr.
Åse og Jørgen Münters Fond	47.000 kr.
Kulturfonden Danmark - Grønland	20.000 kr.

Living Human Treasurers-projektet

Departement for kultur, Grønlands selvstyre	235.000 kr.
---	-------------

Letterstedska Föreningen Sverigemit tunniunneqarput 15.000 SEK qallunaatuumit tuluit oqaasiinut manuskripti nutsigassap aningaasartassaanut. Manuskripti ateqarpoq Dyrekognoler fra ruingruppe Ø 34. Subsistensøkonomi på en nordbogård beliggende af den norrøne Østerbygd.

”LB-fonden til Almenvelgørende Formål”-imit Danmarkimit tapertassatut pilersarusiamut tunniunneqarput 86.950 koruunit Thulekulti pillugu NKA-p saqqummersinniagaanut ima taallugu: *Formidling i børnehøjde.*

SULISOQATIGIIT

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu (NKA) ataatsimoorussamik pisortaqlutillu allafissornikkuttaaq pisortaqarput. Avataanit takkuttartumik allaffisornermi siunnersuisoqareerluta NKA-mi allaffimmi pisortamik atorfinititsivugut 1. juni-mi. Taamatuttaaq katersugaasivik pisortamut tullersorteqalerpoq, itsanisarsiuujutigisoq/ujarassiuujutigisorlu. Katersugaasivimmis inspektørit arfineq marluuvugut, assigiinngitsunik suliaqartuulluta, itsarnisarsiuut, kulturikkut oqaluttuarissaneq, nalu-naarsuineq aammalu digitaliseeriineq. Februarip aallaqqaataani inspektørimik ullup affaani sulisartussamik atorfinititsivugut illunik eriagisassanik aserfallataaliisussamik (eqqisisimatitsisusamik), kingusinnerusukkut sivitsorumaaagarpot. Saqqummersitsinermut atatillugu ikuuttartussamik indretningsarkitektimik ullup ilaanna sulisartumik atorfekartitsivugut. Aanaveersaanermut tunngatillugu katersugaasivik piffissap aalajangersimasup iluani qaammatini pingasuni avataanit agersumik aanaveersaasumik atorfekartitsisarpoq. Toqqorsivitsinnik illuutinillu nakkutiginmittussamik museumsteknikerimik, forvalterimik aammalu eqqiaasumik atorfekartitsivugut. Saniatigut studentermedhjælperit arlallit inspektørinut ataasiakkaanut attaveqarlutik sulippot, aammattaaq katersugaasivimmis saqqummersitanik paarsisut arlaliusut. EDB aammalu IT-mut tunngasut avataanit konsulenteqarput. Ataatsimut isigalugu katersugaasivik ukiumut sulisui 16-iupput, eqqisisimatitsineq 2,25-inik sulisoqarluni.

Sulisoqatigiit avataani ilaasortaaffii rådini, udvalgini nævn-ini il.il.

Bo Albrechtsen

- NUKAKAp siulersuisuini ilaasortaallunilu allattaavoq

Hans Lange

- Ole Winstedtip Mindelegatiani siulersuisunut ilaasortaavoq

Aviaaja R. Jakobsen

- Inatsisartunit toqqagaalluni ilaasortaaffigaa Kulturfonden Danmark-Grønland
- Domsmand Kommuneqarfik Sermersooq-mi qinigaalluni kommunalbestyrelsemitt Kommuneqarfik Sermersooq
- Siulittaasuuffigaa Grønlands Museumsnævn/Kalaallit Nunaanni Katersugaasivimm Ataatsimiititaliaq
- Ilasortaaffigaa Pia Arke Selskabet, Kuratorisk Aktion-imit toqqagaalluni
- Siulittaassuuffigaa Kommissionen for fagudvalg for uddannelser i fremstilling af Nationaldragt og skindbehandling

Georg Nygaard

- Ilasortaaffigaa redaktionen for Journal of the North Atlantic
- Ilasortaaffigaa bestyrelsen for Fonden for bevaring af gamle Bygninger
- Ilasortaaffigaa bestyrelsen af Gardar Foundation

Natuk Lund Olsen

- Sinniissuuffigai Elite Sport Greenland, KIIIN-imit toqqagaalluni

- IUCH Food Security Working Group

Pauline K. Kleinsmidt

- Ilaassortaaffiga Kommunernes arkæologiske fond, KANUKOKA
- Sinniisussaaffigaa NAPA-mi siulersuisumut ilaasortaq
- Ilaasortaaffigaa bedømmelsesudvalget ved uddeling af støtte fra Forskningsfremme
- Ilaasortaaffigaa Arbejdsgruppen for Nationalparkens fremtidige status

Daniel Thorleifsen

- Ilaassortaaffigaa Advisory Committee on the 2010-2013 science projekt at Aarhus University: Exploring Greenland: Science and Technology in Cold War Settings
- Ilaasortaaffigaa Styregruppen VNH: Forskernetværket om dokumentation, Historiekrivning og formidling af de vestnordiske landes fælleshistorie, 2001-2009
- Ilaasortaaffigaa formandskabet KVUG (kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland)
- Ilaasortaaffigaa Qilakitsoq-fondet
- Ilaasortaaffigaa Steering Committee i North Atlantic Fisheries History Association, NAFHA
- Ilaasortaaffigaa Grønlands Miljøfond

KATERSINEQ KATERSALLU

Itsarsuarnitsanik katersanik amerlisaaneq

Palæo-inuit pillugit saqqummersitsinissamut sulinermut atatillugu utertitsippu SILA, Danmarks Nationalmuseum, Qajaa 1982imi assaanermi aammalu projektimi "Porten til Grønland" 1996 – 1997-imi itsarsuarnitsanik nassaanik. Nassarneqarsimasut nalunaarsorneqarlutillu misissorneqarsimapput Danmarkimi Nationalmuseummimi. Qajaanit nassarisat 85-iupput imaluunniit aseqqu-kumerngit puussiallu 18it ujaqqanik sakkut, ujaqqanillu sakkunit aseqqukumerngit ujaqqanillu sanarlukut.

Nassaat "Porten til Grønland"-imeersut nalunaarsukkat 554-inik normoqarput aammalu nalunaarsugaangitsut qassiuneri ilisimaneqanngitsut normut. Ajoraluartumik nassaarineqarsimasut projektnik marlunneersut tamarmik nalunaarsorneqarsimanngillat NKA-mut utertsinneqarneranni.

Avammut atukkiussinerit

Hans Egedep illua

NKAp Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut peqatigalugit saqqummiuppai eqqumiitsuliat nutaanerusut ilai katersugaasivimmit pigineqartut, Hans Egedep illuani inimi Naalakkersuisut ilas-

sinnittarfittut atugaanni. Kalaallinit qallunaanillu eqqumiitsuliortunit sanaajusut ukunangna: Naja Rosing-Asvid, Arnannnguaq Høegh, Bolatta Silis-Høegh, Aage Gitz-Johansen, Maria Paninnguaq Kjærulff, Hans Lynde, Anne Lise Løvstrøm, Kristian Olsen (Aaju), Aka Høegh, Pia Arke, Miki Jacobsen & Nina Spore.

Paamiuni Katersugaasivik

NKA-p qisummik - ukkusissamik kigutinillu qiperukkat Pavia Thorsenip qiperugai Paamiut Katersugaasivianut Dronningip tikeraerneranut atatillugu atukkiuppai.

Pisiat tunnissutisiallu

NKA-p pissarsiarisimavai ataaniittut makkua:

- assigiinngitsut aqqanillit qaannamut atortut, kapitaq/tuilimmuit ujatsiut/qitequt, ukkusissamik quillinnguaq, kappoqquq marluk, allaaluillu Ludvig Johsenip tunniussai.
- Allagaateqarfimmit tunniussat qulingiluaapput: Juullimut ammartakkat marluk, upparsagaaqat nerisaasiornermut ilitsersuutit, Familie Journalit marluk juullisiutillu tallimat peqatigiiffinnit assingiinngitsuneersut pisinniarfinneersullu marluk – KGH aamma J&N
- Kalaallit Illuutaannit Københavnimit puisip amianik tæppeliaq
- Timmiaq, Maria Rosingip Nikolai Rosingip (folketingimut ilaasortap) nuliata timmiaa
- Nukappiaqqap nanui Qunerseeq Rosingimit tunniussat.

NALUNAARSUINEQ TAKUSSUTISSIINERLU

Nalunaarsuineq

Inspektørit ataasiakkaat akisussaaffeqarput suliaminnut atatillugu pigisanik nalunaarsuinissamut. Qarasaasiaq atorlugu katersugaaviup katersugaataasa nalunaarsorneqarnissat nalunaarsueriaatsimut Regon-imut (kalaallisunngorlugu tigusaq af den danske kulturarvsstyrelsес registeringssystem for museale samlinger) atorneqarnissaanut naammasisarpoq.

Nalunaarsuineq pisanik imaluunniit pisianik ingerlavoq internet atorlugu nalunaarsueriaatsimut REGON-imut (Registrering Online). Pigisanut ataasiakkaanut assigiinngitsunik atsersuinissaq pinngitsoorniarlugu inspektørit nomenklatur atorlugu allattuisalerput pisat aalajangersut aallaavigalugit Oqaasileriffimmit akuerineqartunit.

Assit katersat

Assit katersat naatsorsorneqarsimapput 125.000-t missilioraat tassaasut oqaluttuarisaanermi katersat aammalu katersugaasiviup nammineq itsarnisarsiornermik suliaqarnermini assilisarsimasai nalinginnaasumillu takussutissiai. Suliaq massakkut imaappoq siunissami assit katersat digitaliseererneqassallutit. Digitaleseerineq ataasiakkaarlugit assaat atorlugit skannigassaallutik taamaatumillu suliaq piffissaajarnaqaluni. Digitaliseerernerup kingorna assit fiilimiittut programimit Cumulus-imit aqunneqalissapput, NKA-p qinersimasaanut databasetut atugassatut. Ukioq manna assit 4.247-it Cumulusimut nalunaarsorneqarsimapput katersaatitta 3%-ii. Peqatigitillugu Cumulus programmeererparput, assit nalunaarsukkat avataanit takuneqarsinnalissapput upernaanmi 2012-imi.

Assit 2001-imi tiguneqarsimasunut eqqaasariaqarput, katersat kusanarluinnartut Kujataaneersut John Høegh aammalu Gerhardt Egede-mit assilineqarsimasut.

Uppernarsaatitut nalunaarsuineq aserutsaaliinerlu

Nalunaarsuineq ataavartumik ingerlavoq, inspektørinillu tamanit aallunneqartuarluni. Katersugaatit pigineqartut tamarmik nalunaarsugaapput. Ilai nutaanngitsumut “blå kort”-inut, ilai museumsjournalarkivemut ilai assigiinngitsunut digitale databasenut (Access) kiisalu aamma online atorlugu nalunaarsueriaatsimi REGON-imi nalunaarsugaallutik.

Anguniagaavooq, katersugaavimmi pigisat tamaasa REGON-imut nalunaarsornissaat tamannalu anguniarlugu assigiinngitsunik iliuuseqartoqarpoq.

- Blå kortit firmamut Konkat-imut nassiuinneqarput, skannerneqarlutik Regonimut nuunnissaannut piareersarlugit, skannererat naammassivoq, massakkukku aaqqissuussiffissat ilaat KUAS-imit utaqeqarluni, topografinormut Danmarkimit Nunatsinnillu ingerlaqtigilierniassammata / suleqatigilierniassammata nuunneqavinnissaat pitinnagu. Blå kortit malillugit 243-it katersugaasiviup pigisarai, kisianni suli ilisimaneqaqqissaanngilaq pigisat ilumut taakkua tamarmik katersugaa-sivimiinersut.
- Museumsjournalarkivip imarivai katersugaasivimmi pigineqartut amerlanersai, taakkununnga ilaallutitaaq pigisat kisinneqarsimanngitsut. Massakkorpiaq eqqarsaatigineqanngilaq taakkua REGON-imut nuullugit nalunaarsornissaat.
- Access-databasit itsarsuarnitsanik katersanik nalunaarsukkanik imallit. Katersat taakkua ilaa-tigut imaqarput Danmark Nationalmuseumimit utertitanik kiisalu itsarsuarnitsanik katersanik assigiinngitsunik allanik. Access-databasit taakkua REGON-imut nuussornissaannut periarfissa-qarpoq, kisianni pisariaqarpoq, sukumiisumik upalungaarsaqqaarnissaa tamannalu massakkut suli suliarineqalinngilaq.
- Nalunaarsuineq tunniussanik nutaanik aallaqqaammut pisarpoq, tigusinermik allagartanut allat-tuinermik tamatuma kingunerigajuppaas sagsmappenik pilersitsineq, museumsjournalarkivemullu ikkunneqareeraangat REGON-imut nalunaarsorneqartarluni.

Toqqorsivimmut nalunaarusiorfik

2011-mi GFA-mit toqqorsivimmut nalunaarusiorfimmut digitaleseeriineq aallartinneqarpoq. Massakkut januarimi 2012-imi 240-t nalunaarusiat skannerneqareerput pdf-fiilinngorlugit ujarneqarsinnaanngorlugit. Taamaasigaangat aaqqinneqartarpal/ilanngunneqartarpal Cumulusip database-anut. Ataqatigissitsineq PDF ujaasiffiusinnaasumut Cumulusimullu pitsaalluinnartumik toqqorsivimmut nalunaarusianik ataatsimoortumik takutitsisarpoq. Cumulusip iluani taamaasilluni nalunaarusianik ataasiakkaanik ujaasiffiqeqarsinnaanngorlutik, nalunaarusiallu qanoq atorneqarnis-saannut allarluinnarmik nutaamillu iserfiginissaat aaqtissiuunneqarlutik.

Itsarsuarnitsanik nalunaarsuineq

Stud. Mag. Hans Christian Lennert utertitarpassuit nassaarineqarsimasut misissorsimavai, Danmarkimi Nationalmuseum-ip Kalaallit Nunaanni assigiinngitsuni ukiuni marlunni kingullerni qulikkaani assaasitsinerani nassaarineqarsimasut. Nassaaqeqarsimasut massakkut toqqorsivimmi inisseqqapput.

Kalaallit Nunaata itsarsuarnitsanik eriagisassanik toqqorsivia (GFA)

Ataqatigiissaakkamik aaqqissuunnera ulluinnarni sulinermi inspektørimit nutarsarneqartuarpoq.

Ukiaq manna projektimi sulisussamik atorfinititsivugut, Sune Steenskjold, sapaatit akunnerini 11-ni sulivoq GFA nutaap ineriertortinnerani – digital Kalaallit Nunaanni itsarsuarnitsanik eriagisassanik nalunaarsuiffik atorlugu. Pingaernerpaatut uani suliami anguniagaavoq, pinngortinniassallugu GIS-tunngavigalugu qarasaasiami programmit najoqqutallu atorlugit nunatsinni itsarsuarnitsat eriagisallu aqussinnaanissaat pitinniarlugu. Siunertaavoq webbrowserip atornerata taamaatikkiartornissaat taamaalilluni eriagisassat nalunaarsorneri online-kkut tamanut takuneqarsinnaasunngortissallugit.

Suliniutip tamatuma nutaap, eriagisassat nalunaarsornissaannut qanoq iluseqarnissaat killiffigi-gallarpaa. Naatsorsuutigineqarpoq suliaq naammassineqarpat GFA-software nutaap eriagisassat tamakkiisumik avammut takuneqarnissaanut pitsanngortilluinnassagaa. Tamatuma ilaatigut kingunerissavaa, nunaminertanik qinnuteqartunut suliat ingerlannerisa sivikillinissaat aammalu periarfissiissalluni itsarsuarnitsanik ilisimatusarnerup sullinnerata pitsanngorsarnissaat online data atorlugu.

Ilusilikat ataasiakkaat allanngutsaaliuinissamut gruppemut sularineranni takutinneqartarpal taa-maalilluni siunissami atuisussat piumasaannut naleqqussartarlugit ullumikkut atorneqartunit paasisat aallaavigalugit. Nalunaarusiamut iluseq igalaanut 14-inut ilusilersuisoq allaatiginera ataqatigimmillu aaqissuunnera isumaqatigiissimaneq malillugu nalilorseqarpoq Joel Boaz-imit ineriertitsinerimi immikkoortortaqarfimmi sulisumik norgemi antikvarietimeersumit, norgemi kulturminderegisterimi ineriertitsisimasumit, Askeladden-imiittumi. Boaz-ip NKA-p databasea

nutaaq akuerisimavaa, ilusilernera ataqtigimmillu aaqqisugaanerata allaaserineqarnera, ataasiakkat apersuuserneqartut eqqaassanngikkaani neriuunaateqarluarpoq.

Suliaq ingerlateqqinnejalissaq februarimi 2012-imi Sune Steenskjold-ilu atorfinitinsinneaqqissalluni sapaatit akunnerini arfineq pingasuni.

2011-mi NKA-p rapportarkivia digitalesererlugu aallartinneqarpoq. Stud.mag. Lasse Meyer projektimi sulisutut atorfinititaasimavoq sapaatip akunneranut tiimini 20-ni tamanna suliaq GFA-p nutaap atulernissaata piareersarneranut ilaammat.

Pigilikkat nutaat

- KNK-C-100 Saviup savissaa Killiamik sanaaq qissiamik ipulik
- KNK-C-101 Saviup savissaa Killiamik sanaaq qissiamik ipulik
- KNK-C-102 Quppakumineeraq kalcedon-imeersoq qissiamik ipulik
- KNK-C-103 Saviup savissaa kvartsi kusugaasaminertalimmik sanaaq(kalcedon) qissiamik ipulik
- KNK-C-104 Qipoqqaat killiamik sanaaq qissiamik ipulik
- KNK-C-105 Qipoqqaat killiamik sanaaq qissiamik ipulik
- KNK-C-106 Kiliortuut kalchedon-imt taartumik sanaaq qissiamik ipulik
- KNK-C-107 Quppakumineeraq kalcedon-imeersoq qissiamik ipulik
- KNK-C-108 Tuukkaq akertalik qissiamik sanaaq
- KNK-C-109 Naatittakkap mulia killiamik sanaaq nassuk-ikkuffimmiitoq qissiamik ipulik
- KNK-C-110 Saviup savissaa killiamik sanaaq qissiamik ipulik
- KNK-C-111 Nipilersuutit qilaetersornermi kasuartakkat
- KNK-C-112 Kiliortuutit illutut savillit marluk kvartsi kusugaasartaliminerterik sanaat
Qissiamik sanaamut ikkutat (kiliortuut illuttut savittalik)
- KNK-C-113 Kiggeqqut arferup saarnanit sanaaq
- KNK-C-114 Tigusaat tuttup nassuanik iml. aarrup tuugavanik sanaaq?
- KNK-C-115 Norsaq saaniminerterik arferup alleruaneersumik sanaaq
- KNK-C-116 Naqqup timitata ilamernga
- KNK-C-119 Naqqup timitaa
- KNK-C-120 Norsaq nattorallip suluanik suluusartalik
- KNK-C-121 Qarsop naqqua killiamik sanaaq nattorallip suluanik suluusartalik
- KNK-C-122 Unaaq amma a)ulua killiamik sanaaq b) tuukkaq akilik tuttup nassugigunagaanik
sanaaq, c)siua arferup saarnganit aamma d) ipu qissiamik sanaaq
- KNK-C-123 Anguigaq killiamik ululik qissiamik ipulik
- KNK-C-124 Nueq pingasunik aavilik tuttup nassuanik sanaamik timitaa/ipua qissiamik sanaaq
- KNK-C-125 Qarsoq qissiamik sanaaq aalaqqajuttumik ujaluusalik noqartialu aamma taamaalluni
- KNK-C-126 Qilaat qissiamik sinilik amermillu erisaamik isilik
- KNK-C-127 Qilaat qissiamik sinilik
- KNK-C-128 Killiaq ataaseq
- KNK-C-129 Ujaqqat ikittaatit pyrit-iusiut
- KNK-C-130 Anngaq ataaseq
- KNK-C-131 Isarukitsumik "assiliineq"

ASERUTSAALIINEQ AANAVEERSAANERLU KIISALU ILLUUTIT

Toqqorsiviit

Katersugaasiviup toqqorsiviini nakkutiliisutut katersugaavimmi teknikeri toqqorsiviit qanoq inneri iluamillu atorneqarneri nakkutigisassarivai. Tamatumattaaq iluaniippoq, ataavartumik nalunaarsui-neq, poortuineq toqqorsivimmut ilioraanerit pissarsianik nutaanik inspektørit suleqatigalugit. Nak-kutiliisup eqquiaasoq suleqatigalugu toqqorsiviit saqqummersitsiviillu montrellu igalaaminiusut eqqiartuartussavaat.

Toqqorsimmi II–mi aserutsaaliinermi ajornartorsiutaasoq aaqqiiffingiinarnera aallartisarpoq, tassu-nega ilaattillugu katersat NKA-p illutaanniitut inissisimancerisa paarlaatsiternissaat.

Pilersaarusiامut atatillugu aanaveersaasumik atorfinitiineq

Piffissami 15.julimit 15.oktoberip tungaanut aanaveersaanermut teknikeri Rikke Melin atorfinit-sinneqassaaq suliarissallugit NKA-mi suliassat:

- a. Aanaveersassallugu ”Orsumik Siatsivik” Københavnimi Aanaveersaanermi ilinniarfimmeersut marluk ikiortigalugit. Orsivik silamiittuovoq qulingiluanik qummuattarsuortalik, naqittaassutit kiisalu kissarsuutit igartarsui qisunnik saviminernillu sanaajusut. Pilersaarummut ilaapput, ulloq ataaseq avammut paasissutissiinissaq, isiginnaarianik malittarineqarsinnaanngorlugu aanaveersaanerup ingerlarna sumullu pigisat qanga qanoq atorneqartarsimancerinik paasitinneqarlutik. Ilinniartut akeqanngitsumik sulissapput.
- b. Nakkutiliilluni angalanerit Ummannanmi aammalu Qeqertarsuarmi katersugaasivinnut, taakkunani sulisut aserfallatsaaliinissamik allanullu ajornarstorsiutaasinnaasunut siunnersorneqarluarput.
- c. Ilinniartinneqarput, museumsnævnep museumsseminareqartitsinissaanut septemberimi-oktoberimut pisussamut atatillugu katersaatinik toqqorsivinnullu toqqorterinissamut suleriaaseqarnissannut.
- d. Suliassaasut minnerusut, Nunatta Allagaateqarfiani toqqortat silaannaata isugutassusia/panissusiatalu misisornera, Kommunet ataatsimiittarfianni ikaartitikkat pillugit siunnersuineq, aammalu qeritillugit panertiterinerit Ø34-mit nassaajusimasunik.

Katersugaasivimmiittunik aanaveersaaneq

KNK 820, vin-imut naqissutaasartoq 1

KNK 820, vin-imut naqissutaasartoq 2

KNK 820, arfermut kalutit

KNK-820, nappartaq 1
KNK 820, nappartaq 2
KNK 820, nappartaq 3
KNK 820, savimineq naqigut
KNK 820, igarsuaq imermik uunnaavik 1
KNK 820, igarsuaq imermik uunnaavik 2

Aanaveersaaneq orsiviup qummuattarsuanik silamiittumi
“Orsumik siatsivimmi”

Tusagassiorup uppernarsarpaa orsumik siatsivimmi
sulineq ullormi “Suliffik ammassumi”

“Sulliviup ammasup” aaqqissuunnera

NKA-p julimi aaqqissuuppa siatsivimmi “Suliffik ammasoq”, aanaveersaasut oqaluttuartillugit aanaveersaanerup ingerlasarneranik studentermehjælperilu Hans Christian Lennert Kalaallit Nu-naanni qanga orsumik siatsisoqartarnera pillugu oqaluttuartillugu.

Saqqumersitassanik ikkussuineq

Nutaamik ataavartumik saqqummersitsinissamut suut ilaatinneqassanersut inilu saqqummersitsivissaq qanoq iluseqassanersoq, montrellu suut atorneqassanersut saqqummersitsinissamut Inutoqqat (Kalaallit Nunaanni ujaqqanik sakkoqarallernermi kulturi) pillugit suliarineqartut ingerlaqqipput. Saqqummersitsivissami montret atorneqartussat ilioqqareerput montrenilu ataasiakkaani saaqummersitassat inissitsiterner naammassineqareerlutik.

Uppernasaatitut assiliortukkat pigisanik saqqummersitsinerni panermik ajoquserneqarsimasut

Majimi novemberimilu assiliortorneqarput umiat assilineri marluk ajoquserneqarsimasut (KNK 16 x 725 aamma KNK 623) saqqummersitivimmi inuunnermi pissutsit (inooriaaseq) immikkoorutaasalu killingi.

Novemberimi 2011-mi assiliortorneqarput qaannami ajoqusersimanerit (KNK 528) umiamilu (KNK 1272) saqqummersitsivimmi inuit angallataallu-mi.

Silaannap qanoq issusianik nakkutiginninneq

Isumaqtigiissut ingerlavoq 2011-mi Bevaringsafdelingen Danmarks Nationalmuseum suleqatigalugu silaannaap NKA-mi saqqummersitaanut toqqorsiviinullu nakkutsiginninissaq pillugu isumaqtigiissutaasimasoq. Klimadataloggerit aggersinneqarput oktoberimi dataudlæsningit misissussallugit paasiniaffigeqqissaassallugillu. Saqqummersitivinni silaannaq novemberimi misissukkanit allaaserineranni akuersaarnarnerulersimavoq termostatit saqqummersitivinniittut oktoberimi 2010-mi aaqqinnejnarerata kingona tassa agguaqatigiissillugu 12-15° C. Ukiukkut silaannaap panernerpaaffiani isuguttarsaataa agguaqatigiissillugu qullarneqartarpooq 5% miss. Tikkuartariaqaporli klimaskærmimik ikkussinissaq museumip kioskiata saqqummersitiviullu akornanni, tassami saqqummersitarpassuit ”uumassuseqarmata” saqqummersitsivimmi B-miittut pisariaqarluinnarporlu inip aalaakkaanerusumik isugutasumillu silaannaqarnissaa. Silaannarmut assiaqtassamik piareersarneq aallartereeroopoq. Ilalernartinneqarportaaq, angallatinik saqqummersitsivimmi silaannarmik aqtsisumik ikkussisoqarnissaa. Qisuuvisvissaq (Det sorte Pakhus) toqqorsivittut atorneqarsinnaanngituarpoq, klimaskærmimik pilerneqartigani.

Illut

Ukiarmi illunut ataatsimiititaliaq Inge Bisgaard aamma Eivin Lützen aserfallatsaaliuinermi katersugaasiviup illuutaanut tamanut malitassaq suliarivaat. Taanna takuneqarsinnaavoq katersugaasiviup pilersaarussiaani ukiunut 2012-2015-imut.

Saqqummersitassanik ikkussuineq

NKA-mi ataavartumik saqqummersitsinissamut atatillugu sulisut qallunaat nationalmuseumiata aserfattaaliiffiata immikkoortoqarfianit 320 miss. saqqummersitassat piffissami 1. -19. septemberimut ikkussorneqarput. Tassani pineqarput saqqummersitassat montremiittussat Tassani pineqarput studiesamlingimeersut saqqummersitami Inuit (Thulekulturen)-imiittut aammalu montrenut saqqummersitassami Inutoqqanut. Ikussuillutik suliarinnipput John Nørlem Sørensen, Peter Henrichsen aamma Michel Malfilâtre.

ILISIMATUSARNEQ, ILINNIARTITAANEQ & PIKKORISARNERILLU

Ilinniaqqinnerit

Katersugaasivimmi inspektører pingasut ilinniagaqarnertik ingerlappaat Kultur- og samfunds historie, Ilisimatusarfimmi. Sulinermi saniatigut, taamaasillutik ullup affanut katersugaasivimmi atorfeqarlutik. Hans Lange ukioq manna soraarummeeroq makkunani Verdenshistorie, Grønlandshistorie ilanngullugu fagdidaktik, Bachelorprojekt naammassillugu BA-ilinniarneq, Mikkel Myrup aamma specialemik allataqarpoq kandidatinngornissamut.

Allaffiup pisortaa Thora Boesen ukiunik marlunnik sivisussusilimmik ilinniarpoq, HD-R, diplomimit ilinniarneq naatsorsuuserinermut Samfundsvidenskabimi Ilisimatusarfimmi NKA-mi atorfeqarnermi saniatigut.

Ilisimatusarneq

Georg Nyegaard ukioq manna manuskriptiliani ingerlateqqippaa, uumasut saarni illukuni nassaa-rineqarsimasut Ø 34-imí Kujataaniittumi. Manuskripti novemberimi 2011-imí tuluttuumut nutsigassanngorlugu nassiunneqarpoq, naqiterneqarnissaa 2012-imí siunertaralugu.

Qaannamik ilisimatusartumik tikeraarteqarneq

Mathew Walls, PhD stipendiat, University of Toronto-meersup NKA-p qajaataamik misissuinini nanigippaa aasami 2010-mi aallarnikkani. Tikeraarnermi tassani 20.- 30. juni misissuinerit pimoorullugu ingerlanneqarput Moris Bay qajaq KNK 123 pillugu. Suleqatigiinnermi NKA Mathew-iliu pigisat sisamat pisoqaassusilerneqarput Beta Analytic Inc: X34, X60, X74 aamma X84. Misissukkat, tuttup nassumerngi, Morris Bay qajameersut, pisoqaassusilerneqarput 1720-1820 Kr. in. king. Normut allat marluk Kap Wester-imí nassaat: 1820 – 40 Kr. in. king. aammalu 1580 – 1630 Kr. in. king.

Seminarinut workshop-inullu ilaanerit

PAN Workshop 15. -16. Februar Tromsømi

Workshopi aningasalerneqarpoq IASC (International Arctic Science Committee)-mit ingerlallunilu ulluni 15. - 16. Februari Tromsø-mi Norgemiittumi. Worskhopit imarivaa “Global Climate Change and the Polar Archaeological Record”. Pauline Knudsen NKA sinnerlugu ilaavoq, oqalugiaatigalugu kulturikkut eriagisassat sukkatsikkaluttuinnartumut aserfallakkiartornerat paasisallu takussasut takutikkaat nunarsuarmi tamarmi silaannaap kisatsikkiartornerata matumunnga pisooqataalluinartusoq, isumallutiginiakkallu qanoq ililluni sunniutaasut tamakkua akiorniarnissaannut piler-saarusiornissamillu ajornartorsiummut akersuunnissamut.

Natuk Lund Olsen septemberimi 2011-mi peqataavoq Food Festival Inspiratorium Narsami INU-ILI-p aaqqissuusaanik.

Suliartornerit

Natuk Lund Olsen aprilimi Qasigiannguanut Iluilissanullu suliartorpoq ulluni 12-ini, pingasoriarluni oqalugiarpoq, qulingiluariarlunilu apersuilluni inunnik kalaaliminernik attuumassuteqartunut kiisalu qanoq nerisassiarineqartanerat apersuutigalugit.

Pikkorissarnerit

Ikiueqqaarnissamut pikkorissarneq: Isumannaallisaanissamut ataatsimiititaliaq Røde Korsi suleqatigalau aaqqissuussivoq ikiueqqaarnissamut uummammillu aalartitsisummut sulisunut kustodenullu pikkorissartitsillutik marts-ip 8-anni.

NKA GPS-atortunik nutaanik pisivoq, kulturikkut eriagisassanik erseqqilluinnartumik uuttortaa-nissamut atugassamik. Pisinermut atatillugu ullut marluk atornissaanut pikkorissaasoqarpoq. Christian Koch Madsen instruktøreritut atorlugu NKA pikkorissartitsivoq, kulturikkut eriagisassanik uuttortaanermik erseqqilluinnartumik GPS atortut atornissaannik. Sulisunit ilaapput: Georg, Hans, Fuuja, Inge, Lasse, Michael, Bo, Mikkel Paulinelu.

ETNOLOGI AAMMA KULTURI TIGUSSAANNGITSOQ

Living Human Treaserer-projekt

Augustip qaammataani NKA qinnuteqarpoq Departement for Kulturimut suliariniakkamut aallartisarnermut atugassanik pilotprojektimut Living Human Treasurers-imut kalaallisut atserneqartumut Eriagisassanik Attassisut tunineqarlunilu 236.000 koruunit siunertamut atugassanik.

Qilaatersorneq tivanerlu Kalaallit Nunaanni kulturikkut ileqqorisanut oqaluttuarisaanermullu qiti-ulliuinnartuupput, ullutsinnili ulorianartorsiorput tammaannarnissaaminut. Taamaattumik NKA iliuuseqarpoq kulturitsinnit tammaqqunagit. Tammatsaaluiusoqarsinnaavoq periarfissaasinnasut atorlugit inuit qilaatersornerup tivanerullu iluani ilisimasallit toqqarnerisigut ingerlatitseqqittussatut, inuaassutsitsinni erlinnartuutitsinnik. Inuit taakkua ikiortigalugit qilaatersornermi tivanermillu piginnaasat pinngorteqqisinnaavavut avammullu inuusunnerusunut siaruarterlugin. Aammattaaq ajornannginnerulissaaq ilanngunneqarnissarput qilaatersornermik tivanermillu silarsuarmi allattugaataannut nalilerneqarsinnaangitsumik kulturikkut kingornussaqartutut.

NKA-p inuit marluk projekteqarnermini atorfinitisipai suliniummut piareersaasutut misilitakkaniilu katersisussatut. Marluullutik qilaatersornermik tivanermillu ukkataqartuupput. Taakkuuppullu Hivshu Robert E. Peary II aammalu Leif Immanuelsen. Leif Immanuelsenip ikkutinneqarpoq qilaatersorneq tivanerlu inuaqatigiitsinni ingerlateqqinnissaanut, Hivshu Robert E. Peary-lu naluneqanngilaq annertuumik qilaatersornermik tivanermillu ilisimasaqarluinnarnerminik. Oktoberimit decemberimut suliniut aallarnisarneqarpoq suleqatigalugu inspektørerput Natuk Lund Olsen projektlu aallartippoq workshopeqarnermi naapinnermik. Tassani angalaarnissaq piareersaasiorneqarpoq 2012-imi Qasigianngualialiassallutik ilinniartut Villads Villadsenip Efterskoleaniittut meeqlallu atuarfianni akullerniittut ilinniartissallugit, taava Maniitsuliassapput efterskolemiittut meeqlallu atuarfiamni akullerniittut takutitsiffiartorlugit qilaatersornermillu ilinniartissallugit. Tamanna pereerpat nunaqarfimminnut angerlassapput taamatullu naak massakkut immikkoorlutik meeqqat atuarfiini atuartut klasse ataaseq marlulluunniit ilinniartissallugit qilaatersornerup silarsuaanik.

NKA neriuuteqarpoq, Departement-imit aningaasanik atugassanik peqqinnissaminik, taamaallilluta suliariniagaq ingerlateqqissinnaanngussammat siunertaralugu ataavartumik aaqqiiffiqineqaqqulugu inunniq imaluunniit inunniq arlalikkaartunik kulturikkut kingornussatsinnik, Eriagisassanik Attassisut ingerlateqqiisussanik toqqaanikkut. NKA-p siunertarivaa siunissami qilaatersorneq tivanerlu UNESCO-p allagaataanut ilannguneqarnissaat silarsuarmi nalilerneqarsinnaanngitsutut kisiartatullu kulturikkut kingornussatut.

Ukiuni kingullerni NKA-p eqqumaffigivaa anersaarsiornermi kulturikkut kingornussat, inuaqatigiit ineriartornerannut ilaattillugu aammalu ineriartorneqartuaqqullugu. NKA-p imikkoortut sisamat qinersimavai, ukiuni sisamani tulliuttuni aallutassatut: a) kalaalimerngit, b) naasut katsorsaatitut atugaanerat, c) qilaatersorneq tivanerlu, aammalu d) kalaallit pinnguaatigisarsimasaannik ilisimasanik pinngussanillu katersineq.

Pilersaarasiaq Roots2share

Roots2share pilersaarasiaavoq katersugaasivinnit sisamaasunit: Ammassallup katersugaasivia, Mu-seon, Haag, Katersugaasivik Volkenkunde, Leiden aammalu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu. Siunertarineqarpoq assit Tunumeersut Kalaallit Nunaannut utertinneqarniissat 1960-ikkunniit 1980-ikkunnut hollandimut aappariinnit Gerti aamma Noortje Nooter assilineqarsimasut. Utertsineq pereerpoq nittartakkamik pilersitsinikkut – www.roots2share.gl

Nittartakkamik pilersitsineq Museon, Haag-imiiittup NKA-lu suliarivaat. Museon-ip pilersinnera isumagivaa NKA-lu nittartakkap ilusissaanik siunnersuuteqarpoq kalaallisunngortitsinerlu suliar-lugu. Suliaq tamarmi mail atorlugu ingerlanneqarpoq. Diederik Veerman-ili Nuummukarpoq, ataatsimeeqatigisarlugillu NKA, kulturikkullu ataatsimiitaliaq, Kommuneqarfik Sermersooq.

Pisortaq Daniel Thorleifsen museumsinspektørilu Aviâja Rosing Jakobsen NKA-meersut aammalu Cunera Buijs Museum Volkenkunde, Leiden, kiisalu Diederik Veerman Museon den Haag-imeersut ilaapput, upernaami majimi 2011-mi Kangerlussuarmi ataatsimiinnermut WWF-ip aaqqissuus-saanik, suleqatigiit tassani periarfissinneqarput oqaluttuarissalugu nittartakkap assillu pillugit sule-qatigiissimanerminnik avammut saqqummiussinissaminut.

Nittartakkap www.roots2share.gl saqqummersinneranut atatillugu NKA Kommuneqarfik Sermer-suup Tunu pillugu kulturugeqarneranut ilaapput. Katuami NKA periarfissippoq, nittartagaq inunnut ilisaritissallugu Bo Albrechtenip qanoq atornissaani saqqumiummagu.

Suliarineqarpoq quppersagaaraq Roots2share-mi suleqatigiissimaneq pillugu Cunera Buijs tassani akisussaasuunerpaaalluni.

OQALUTTUARISAANEQ ITSARSUARNISAQ EQQISSIMATITSINERLU

Itsarsuarnitsanik misissuinerit, misissorneqarneri assaanerillu

Itsarnisarsiorluni assaanerit misissuinerillu

Vatnahverfi-mi Tasiusamilu Kujataani assaanerit: Danmarks Nationalmuseum ukiorpaalunni NKA suleqatigalugu qallunaatsiaqarfikuni illukunik Vatnahverfimilu naasorissaasoqarfiusunik aammat-taaq Kujataani piffiit ilaanni misissuisarsimavoq.

Misissuinernut tunngaviusimapput alapernaarsuinerit, illukunik uuttortaanerit assaanertallit issunillu misissugassanik sumiiffinnik assigiinngitsunik tigooqqaaneq. Suliaq tamanna 2011-mi inger-lateqqinnejarpoq.

Ukioq manna assaaneq aningaaasalerneqarlunilu angallassinertaalu ilisimatuussutsikkut misissuinermi pilersaarusaniani marluusuni suleqatigiinnikkut ingerlanneqarput: 1) Qallunaatsiaat Kalaallit Nunaanni nunamik atuisimanerat aamma 2) Nunap isikkua aamma inuuniut/atorfik, aningaa-sarsiorneq aamma inuiaqatigiit iluanni inissisimaneq: Qallunaatsiaat Kalaallit Nunaanni uumas-suuteqarlutik naasorissaasuunerat – pilersaarutit tamarmik Danmarks Nationalmuseum-ip pingaartitaasa ilagivaat “Nordlige Verdener”, Augustinus Fonden-ip aningaaasalersugarivai. Pilersaarutigineqartoq siulleq Peter Steen Henriksenip (cand. agro.) Danmarks Nationalmuseum-imeersup siuttuuffigaa. Kingulleq arkæologip Christian Koch Madsen, ph.d.-imut ilinniartup Danmarks Nationalmuseum aammalu København Universitetianeersup siuttuuffigivaa, seniorforskeri Jette Arneborg pilersaarummut/projektimut piginnittuuvoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suleqatigalugu.

Projektinut aqutsisut marluusut saniatigut peqataapput assaanermi assistenttitut Inge K. Kristensen (museumsinspektør Skive museumimeersoq). Konrad Smiarowski (ph.d-mik ilinniagaqartoq City University of New York, USA) kiisalu Nunatta Katersugaasiviata Allallagateqarfianeersoq Michael Nielsen, pt. University of Iceland, Reykjavik.

2011-mi suliartornerit ukuusimapput: 1) Qallunaatsiaat illukuini issunik misissugassanik katersineq fosfatanalysemik misissoqqissaagassanik, 2) Misiliilluni assaaneq qallunaatsiaat attakuini issunik katersuiniarluni plantemakrofossilanalysegassanik aammalu pisqaassusilersinnaasanik pinik takussaasunik uppernarssatilinnik ikiariissaartunik issunik eriaginartuusinnaanerilu nalilersorlugit, 3) Qallunaatsiaqarfikut ataasiakkat arlalikkaallu Vatnahverfimiittut DGPS-imk uuttortarniarlugit.

Nassaarineqarsimasut ketersallu tamaasa NKA isumaqatigiissuteqarfagalugu nalunaarsorlugillu misissoqqissaarneqassapput Danmarks Nationalmuseum og City University of New York-imi. Assaanerni eqqikkaalluni nalunaarusiaq massakkut sulianerineqarpoq, C.K. Madsen, P.S. Hansen, K. Smiarowskimillu.

Illukunik paaqqutarinninneq

2010-mi illukunik paaqqutarinninissaq pillugu suliniut malillugu NKA-p Kommune Kujalleq suleqatigalugu ingerlappaa. 500 m sinnerlugu illukut ungalusat qallunaatsiaat katuullit ruumalerisut biskorpeqafigisimaanni Igalikumi, Nunatta Kujataaniittumi. Suliaq ingerlanneqarpoq 23. Julimit 9. Augustip 2011-mi. NKA-mit arkæologit Hans Kapel, Georg Nygaard-ilu ilaapput. Kommune Kujallermit sulisartut marluk ilaapput, Sâle Aronsen aamma Vittus Dahl.

Ungaluliinermut siunertaavoq, savat ikitsut illukuniitinnissat ivigartortillugit aasami 2012-imi taa-maasillutik nuna naatsinnaveersaassammassuk illukullu erseqqissineroqqullugit. Savaatilik Hans Jørgen Simonsen, Igaliku, akuersivoq tassuunakkut suleqataajumanerminut. Ungaluliineq peqatigalugu illukut eqqaata annersaa naasuerutingajappoq. Suliaq imaqarniliornerani allassimavoq: Illukut Igalikumiittut ungaluliornerat. Assaaneq pillugu imaqarniliaq 23. julimit 9. augustimut 2011.

Erngup nukinga-, atortussiassaq,- avatangiisinnullu suliat

Museumsinpektøri Mikkel Myrup peqatigalugu museumsinspektør Bo Albrechtsen augustimi misissueqqarnerit itsarsuarnisalerinermi ingerlassimavaat Nunasarnerup eqqaani, Narsami, austrialiut selskabiat Greenland Mineral and Energy Ltd. Kissaateqarneranut atatillugu, aatsitassarsiorfimmik Kuannersuarni pilersitsinissamik.

Aammattaaq Mikkel Myrup stud. mag. Lasse Meyer ilagalugu septemberimi assaaffigissallugit misissueqqarnermi qinigaasimasut piffinni ukua akornanniittumi Qussuup aamma Isukasiata Nuup Kangerluata avannaaniitoq suliarisimavaat. Suliaq taanna suliakkiunneqarsimavoq London Mining PLC. –mit. Isukasiani aatsitassarsiorfimmik pilersitserusuttunit.

Pissuserisimasaatut sanaqqiinermi pilersaarut

Københavnimi Universitetimeersoq Mikkel Sørensen, suleqatigalugu Martin Appelt Nationalmuseet Danmark-imeersoq aammalu Zoologisk konservatori Jeppe Møhl piffissami 1 – 21. juni pilersaarut ingerlanneqarpoq ateqarpoq ”De første mennesker i Grønland”. Pilersaarut amerlasuunik siunertaqarpoq:

- Pissuserisimasaattut sanaqqiineq sakkunik Saqqaq kulturimeersunik Palæoinuit kulturiinut Saqqummersitsinissamut atugassanik
- Misiliisarnissamut atugassat ukununnga:
 - Palæoinuit ikumatitsiviinut
 - mikrobladimik ipulimmik atuineq aama savik puisimik pilaassut
 - Pisiseq
 - Puisimik pilanneq mikrobladimik ipulimmik aamma savimmik
 - Unaariarneq unaamik pissuserisimasaatut sanaamik
- Proffessionelimik videoliaralugu suliamik takutitsisoqassaaq sakkuliorernik qanolru atornissaannik. Pilersaarutaavoq, immiussat qiorrneqassasut ataatsimut imaluunnit arlalinngorlugit filminngussasut katersugasivinni imaluunnit atuarfinni atugassatut.
- Inuttalerlugu takutitsineq suliat ingerlannerinik misileraanerlu katersugaasiviup silataani sapaatip akunnerata iluani ualikkut pingasoriarluni iml. Sisamararluni pilersaarutip Ingerlannerani pisussamik.

Ikumatisivimmik pissuserisiamsaatut sanaamik illup qeqqani misileraaneq

Pilersaarummi suleqataapput Dorthe Vold, Fuuja Larsen Mikkel Myrup aammalu NKA-mi studentermedhjælperit Ilisimatusarfimmeersut, Michael Nielsen aamma Astrid Wolf København universitetianeersoq.

Meqqummik timmissap saarnganik sanaamik misileraalluni mersorneq

Kulturikkut oqaluttuarisaaneq pillugu Kujataani feltskolemiinneq

Suleqatigiinneup NKA, Ilisimatusarfik, SILA, Danmarks Nationalmuseum aamma Københavns Universitetillu akornanni ingerlanneqarpoq kulturhistorisk feltskole Narsap Ikerasaani Kujataaniittumi piffissami 26. juli 18. augustip tungaanut. Feltskolemut peqataapput ilinniartut 16-it nunat avannarlerneersut: Kalaalit Nunaat, Savalimmiut, Danmark, Sverige, Norgelu. Peqataapputtaaq PhD stipendiaatit itsarsuarnitsanik ilisimatusartut: Mari Hardenberg Kalaallit Nunaannit, Christian Koch Madsen Danmark, Konrad Smierowski USA aammalu Marlies Von Kruining Hollandimeersoq.

Ilinniartitsinerup makkua imarivai:

- a. Itsarnitsanik alapernaarsuineq nunallu isikkuanik misissuineq
- b. Itsarnitsanik assaaneq
- c. Itsarnitsanik kulturikkullu oqaluttuarisaanermik ingerlateqqiineq
- d. Piffinni kulturikkut kulturikkut eqqaamasanik apersuineq

Feltskole takussutissiivoq filmiliarineqarami katiternerani filminngortoq: "Piffiit Naapinneri – itsarnisarsiuutut misissuilluni / Jordens Gaver – På undersøgelse om arkæolog". Naatsumik filmiliaavoq nalunaaqutap akunnerata affaanik sivisussusilik, filmip ingerlanerani kalaallit feltskolemi ilaasut ilaata oqaluttuarivaa itsarnitsanik assaaneq alapernaarsuillunilu misissuineq. Filmittaaq oqaluttuaraa assinik kusanartunik sapaatit akunnerini pingasuni tupermi inuuneq naatsumillu paassisutissiissutigalugu Kalaalit Nunaata Kujataani kulturikkut oqaluttuarisaaneq. Filmi nassiusornejassaaq kalaallit atuarfiinut ilinniarfiinullu, kulturikkut suliffeqarfinnut allanullu soqtiginnittunut.

Itsarnisarsiornerik imaqarniliornerit

Imaqarniliornerit makkua imaluunniit allaaserineqarsimasut assaanernut naammassisut attumas-sutillit tigusimavagut:

Peter Steen Henriksen & Polke Hansgaard: Nordboernes agerbrug i Grønland.

Feltarbejde i Grønland 2010. Danmarks Nationalmuseum, NNU-rapport nr. 18, 2011.

Poul Baltzer Heidi & Christian Koch Madsen: Norse Coastel Landscapes. Field report on surveys and excavations in the coastel area of Vatnahverfi. Summer 2010. The National Museum of Denmark, Department of Danish Middle Age and Renaissance, Copenhagen, January 2011.

Jette Arneborg: Resources, mobility, and cultural identity in Norse Greenland AD 980- 1450. Vatnahverfi-projektet.-Oversigt over feltsæsonerne 2005 – 2010. Afsluttende rapport til Kommissionen for videnskabelige undersøgelser I Grønland. – Nationalmuseet, Danmarks Middelalder og Renæssance.

Peter Andreas Toft & Hans Christian Gulløv: Fedtensudnyttelsen på Uummannaq, Nuuk-Florden. SOAP 2007, del 1. – SILA, Arktisk Center ved Nationalmuseets Etnografiske Samling 2011.

Volker Neubeck, Clemens Pasda and Sebastian Pfeifer: Archaeological survey in the inland north of Godthåbsfjord. Fieldreport. University of Jena (Germany) 2011.

Niels- Christian Clemmensen aamma Hans Kapel: Ruinerne ved Igaliku Kujalleq – nordboernes Undir Höfdir? Ruinkatalog og oversigtskort. Rapport. December 2011.

Douglas J. Bolender, John Steinberg, Brian N. Damiata, John W. Schoenfelder, and Kathryn Caitlin: Preliminary Report: Evaluating the Potential of Archaeogeophysical Surveying on Viking Age and Medieval Sites in Greenland, 2 – 16 August, 2010. – The Fiske Center for Archaeological Research, the University of Massachusetts, Boston, USA.

Kevin J. Edwards, J. Edward Schofield, Jason R. Kirby and Gordon T. Cook:

Problematic but promising ponds? Palaeoenvironmental evidence from the Norse Eastern Settlement of Greenland. Publiceret I : Journal of Quaternary Science (2011).

Massa, C. et al (in press): A 2500 year record of natural and anthropogenic soil erosion in South Greenland. Quaternary Science Reviews (2011).

Nunap ilaani illunik eqqissimatsineq

NKA-p 1. februarimi arkitekti Inge Bisgaard atorfinitippaa illunik ilisimasalittut inspektøritut. Atorfik aallaqaataanik ullup affaanut atorfiuvoq, kingusinnerusukkulli allanngortinneqarluni ¾-ingorlugu. Bisgaardip Kalaallit Nunaanni illut eqqissimatitassat tulleriaarlugit misissorlugit aallartippai. Ukiut tallimat-arfinillit iluanni NKA-p illut Nunatsinni eqqissimatitaasut misissussavai. Illut ataasiakkaarlugit allaaserineqarlutillu nalilersorneqassapput, erseqqissunngorlugu suna tunngaviunersoq eqqissimatitsinissamut kingunerissaalu siunissami illut ataasiakkaat tamaasa suliarinissaannut pilersaarusiornissaq. Siunertaavoq, annertunerusumik illut sannaanik aammalu kulturikkut oqaluttuussartaasa nalinginik eqqissimatitassatut toqqarneqarsimanerannut avammut paasitsiniarnermi nuna tamakkerlugu paasitsitserusunneq. Illunik misissuineq Kommune Kujallermit augustimi 2011 aallartippoq misissuinerlu imaappoq, suliassaq tullinnguuttoq tassaalluni Kommuneqarfik Sermersooq (2012). Qeqqata Kommunia (2013) Qaasuitsullu Kommunia (2014).

Katersugaasiviup illunik ilisimasalittut inspektøria kommuninit saaffigineqartarpoq, siunnersorneqaqqullutik ikiorneqquillutillu soorlu illunik eqqissimatikkusutanik. Bisgaard siunnersuisarpoq, qanoq aserfallattaaliinissaq nakkutigineqassanersoq, atortussat suut atorneqassasut sorliit sana-

neqarnermut tunngasut aaqqiissutaasinnaanersutut qinerneqassanersut taamaalilluni ikiutissalluni nalinginnaasumik avammut paassisutissiinermik pilersaarusrusiornermik paasisitsissalluni illunik iluattnaaateqartunik.

Nationalparkimi Tunumi illuaqqat

Illunik ilisimasalittut inspektørip Tunumi illuaqqanik suliassatut pilersaarusrusiaq suliarivaa, siunis-sami Dødemansbugtimi pinngortitamut- aammalu takornarianut stationitut toqcarneqarsimasoq aammalu toqcarlugit qulit taaneqartut Nationalparkimi Liste A illuaqqat, piujuannartussatut isumannaarneqarsimasut. Illuaqqat taakkua quliusut inissismaffiat annertussuseqarpoq Geographical Society Ø kujataanit Mørkefjordimut avannamut. Illuaraapput kulturikkut oqaluttuarisaanermi im-mikkut soqutiginaateqartut, kulturikkut oqaluttuarisaanermut attuumassuteqartut ilisimasassar-siorneri, piniariartarfiusimasutut sorsunnerullu oqaluttuarisaaneranut.

Kulturikkut eqqaamasat nutaamik sammineqalernerata pinngortitamut takornariarfissatut pisaria-qalersitsivoq ineriartortinneqartussamik ataqatigiissakkamik Tunup Avannarsuanut qinikkanik takornariarfissaqalernissamut.

Suliassatut pilersaarusiами “Alabamahytte”mut suliassallu allaaserinerani siunissamilu alaper-naar-suiffissaq suliarineqarpoq suleqatigalugu Peter S. Mikkelsen –imit – Nordøstgrønlands Kompagni Nanok-mi siulittaasumit. Nanok-gruppe suleqatigalugu NKA illuaqqanik alaper-naarsuinissamut 2012-imi aningaasanik qinnuteqarpoq. Aage V. Jensenip Fonde-ata suliassamut tunniuppai 817.000 koruunit.

INGERLATITEQQIINERIT SAQQUMMERSITALLU

Ataavartumik saqqummersitsinerit

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfatalu ataavartumik makkua saqqummersippai:

- “Inooriaaseq inuttullu inissimanerit killingi”
- “Inuit angallataat”
- “Inuit nutaat – Thulekulturi”
- “Issittumi naasorissaasut”
- Orsivik”

Palæoinuit pillugit saqqummersitaq

Saqqummersitsinissaq suliaralugu aallarnisarneqarpoq martsip qeqqanit pigisanik itsarnitsanik saqqummersitassanik toqqartuinermik. Montret piareersarneqarput quillitorsorlugit, ikuallannissamut nakkutiginninnermullu atortut suliarineqareerput.

Saqlaq kulturimit sakkut ujaqqanik sakkoqarallarnermeersut takutinneqartussat Kalaallit Nunaata Kitaani kopeerneqarnerannut atatillugu projekti “De første mennesker i Grønland” ingerlan-neqassaaq, itsarnisarsiuut Zoologiskimi aanaveersaasoq kopiinik sanassapput, piniarnermi atortunik sakkunik pissusiatut assilillugit aammalu tupermik saqqummersitassanik. Aammattaaq assilisamik nunaqarfiliussallutik.

Saqqumersitassap allagartassai assitassaalu suli suliarineqarput.

Palæo-inuit saqqummersinnerannut atatillugu katersaatnik katersugaasivinnit Sisimiunit Qeqertarsuarmillu inissiigallartoqarpoq. Sisimiunit: Meqqutiliaralugu sanaaq, kiggeqqutillu Saqlaq kulturimeersut marluk. Qeqertarsuarmit: Inuusiaq marlunnik timmissap niaqulik niaqorlu qimmip iml. nannup amaqqulluunniit niaqua Dorset kingusinnermeersoq.

Immikkut saqqummersitat

Gerhard Egedep assilisai

Gerhard Egede palasiuvoq ilisimaneqarluartoq, atuartitsilammak kiisalu sallernut ilaalluni politikeriusimasoq. 1906-imit 1912-imut ajoqissatut seminariami Nuummi ilinniarsimavoq, 1912-1914 palasimut Danmarkimi ilinniaqquilluni. Danmarkimiinnermini assiliissarluni aallartippoq Kalaallillu Nunaannut uterami assiliisarnini ingerlatiinnarpaa sorsunnersuup kingulliup tungaanut. Saqqummersitap takutippaa siamasissumik nuna tamakkerlugu inunniq sumiiffinnillu Danmarkimiinnermini assilisimasaanik aammalu uterami sumiiffinni najukkamini assiliissarsimavoq sualummik Aasiaat, Narsarmijit, Nanortalik, Qaqortoq Paamiullu. Saqqumersitaq januarimit martsi tikillugu ingerlas-saaq, NKA-p nammineq saqqummersitarivaa.

Nunap ilusaanik qalipatat: Inoqarfíit nunallu – inunniq assigiinngitsunit qalipatat

Illoqarfíit sumiiffiilu kalaallinit qallunaanillu eqqumiitsuliortunit qalipatat. Qalipatat 1800-it aalartisimalerneraniit ullutsinnumut suliaapput. Saqqumersitaq sivisussuseqarpoq 1. april- 6. junimut. Saqqummersitaq NKA-p suliarivaa.

Timmissat amii – Fugleskind

Timmissat amii Inuit pissusitoqaannut ilaalluinnartuupput, atisaliaralugit timmissanik, parkanik, an-norassiaralugit, qarliliaralugit nasaliaralugit il.il. Ammit atorneqarsinnaapput meqqi atatillugit imaluunniit qiviularalugit oqornerummataami. 1900-kkut aallartinneranni Sisimiunit kujammut timmissat amii angerlarsimaffinni suliarineqarlualerput qiviunik tæppeliorluni, taakkualu tunisaal-lualerlutik avammullu nioqqutigineqalerlutik. Saqqummersitaq 17. junimit 7. Novemberip tungaa-nut ingerlavoq. Saqqummersitaq NKA-p saqqummersitaraa.

Juullerpalaarneq – Juleudstilling

Saqqummersitsineq sivisussuseqarpoq 27. novemberimit januarip arfernati 2012 tikillugu. NKA-p saqqummersitaa.

Egil Knuth-ip inuusaliai kiataannaat & Robert Gessain-p assilisai

Saqqummersinneqarput inuusaliat inuusaliallu kiataannaat Egil Knuth-ip suliarisimasai aammalu Robert Gessain-ip assilisaasa ilai. Kiatannaat assillu suliarineqarsimapput angutit taakkua marluk Tunumiinneranni 1930 kkut qeqqata missaanni.

Egil Knuth-ip sermersuaq qarsullugu Kitaanit Tunumut franskit ilisimasassarsiortut ilaaffigisi-mavai ukiisimallunilu. Tassaniinnermini Tunumiut assut alutorisimavai sualummik kinai, misigisai kiataannarnik assilisaani ersipput.

Tamatuma missanngajaani Robert Gessain Ammassalimmiippoq, tunumiut oqaasii kulturiallu ilisimatusarfugalugit. Assit assilisaapput 1934-35-imut. Saqqummersitaq NKA-p saqqummersitaraa. Saqqummersinneqarpoq ukioq naallugu 2012-imi majip naalerneranut atassalluni.

Saqqummersitat angalaartitat

NKA-p Gerhardt Egedep assilisaanik saqqummersitaa angalatinnerpoq katersugaasivinni ukunani: Nanortalimmi, Aasianni Qaqortumilu.

Suliarineqarsimasut Allat

Unnummi kulturisiorfimmot 20. januarimut atatillugu tusarliissisoqarpoq, itsarnisarsiortut alu-miniumimik misissueqqaarnissamik pilersaarutaannik. Tusarliineq ingerlanneqarpoq plancerit, assit seqertitsivik atorlugu aammalu tusarnaartunik oqaloqateqarnikkut. Itsarnitsanik aammalu oqalutuarisaanermut atatillugu misissuinerit Tunup Avannaarsuani sorsunnermi pisimasut, tyskit sakku-tuuisa sorsunnersuup kingulliuq nalaani silasiorfiliortitersimanerat aamma unnuuk taanna tusar-

liunneqarpoq. Tusrliussineq imatut ingerlanneqarpoq, plancheit projektimi aqutsisup Jens Fog Jensen, SILA, Danmarks Nationalmuseum-imeersup suliai atorlugit.

Takuniaasut

Ukioq kaajallallugu takuniaasoqartuaannarpoq, nunanit allaneersunit maanilu nunaqartunit, atuar-tunit ilinniagaqartunillu. Immikkut eqqaasariaqarpoq Kommuneqarfik Sermersooq Tunu pillugu sapaatip akunnera ataaseq septemberip aallaqaataata missaani paasitsiniaammat, Nuummi atuar-finni atuartut tamangajammik NKA-p tunu pillugu saqqummersitaanik takuniaasimapput.

Ilaatigut takornarianik aallartitanillu angallassat amerlasimapput soorlu franskit, Thailand-ermitut aammalu Københavnimi kineserit ambassade-imeersoq.

	Jan	Febr	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Katillugit
Inersimasut	656	477	536	907	886	766	325	359	535	628	316	475	6866
Meeqqat	228	144	175	248	268	374	322	317	803	135	101	233	3348
m. entre						430	1573	1821	1233				5057
Katillugit	884	621	711	1155	1154	1570	2220	2497	2571	763	417	708	15271

Nalunaarsuutit 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Katillugit	14.106	16.764	16.318	17.260	15.271
Meeqqat	2.858	2868	2.675	2959	3348
Inersimasut	11.248	13.896	13.643	14.301	11.923

Nittartakkakut takutitat

Eqqissimatitsinermut nittartagaq

Ukiup aallartinnerani katersugaasiviup eqqissimatitsinermut nittartagaa nutaanngorpoq, www.kulturi.org. Nittartakkami tassani paasissutissiippuit eqqissiismtitsinissamut inatsisit atuuttut, nalingin-naasumillu kulturikkut eiagisassat aammalu illut eqqissimatitat pillugit paasissutissat. Aam-mattaaq suliartornerni assajartornernilu suliarineqarsimasut imaqarniliarineri nittartakkakut saq-qummiunneqassapput. Kalaallit aammalu nunat allamiut sulifseqarfutaasa Kalaallit Nunaanni assaanissamik pilersaarutillit assaanissanillu qinnuteqarniartut immersugassaq tassani takusinnaavaat.

Saqquumiussat

Natuk Lund Olsen: "Julen er lyspunktet I den mørke tid" i : Anu Una Una Anu nr. 5, December 2011.

Natuk Lund Olsen: "Uden grønlandsk mad er jeg intet", Fra vild til verdensborger. Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet (Højris, Ole og Ole Marquardt, reds.). Ilisimatusarfik, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu & Aarhus Universitetsforlag 2011, pp. 409-430.

Aviâja Rosing Jakobsen: "Kalaallisut – den grønlandske nationaldragt – som grønlandsk identitetsmarkør", I: Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet (Højris, Ole og Ole Marquardt, reds.). Ilisimatusarfik, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu & Aarhus Universitetsforlag 2011, pp. 385-408.

Saqquumiussat allat

Radio

Hans Lange: Ilimmarfimmi Kalaallit Nunaanni katersugaasivimmi sulisunut mini-seminareqarneq pillugu saqqumiivoq, KNR-Radio-mi

TV

Hans Lannge aamma Aviâja Rosing Jakobsen: Kalaallit Nunaanni katersugaasivimmi sulisunut Ilimmarfimmi mini-seminareqarnerat pillugu saqqumiipput, TAMASSA, KNR-TV-mi

Allat

- Hans Lange assinik seqertittakanik takutsitsivoq Godthåb/Nuuk 1959-61-meersunik Pilutami, Nuummi
- Hans Lange assinik sefersittaknik takutsitsivoq illoqarfimmit nunallu assinginik Qullisanuit Ilulissaniit Aasianiit, Nuummii, Igalkumiit, Qaqortumiit Tasiilameersunillu kiisalu Angallatinik assilisaasut. Assit 50-60-ikkornisat, utoqqaat illuutaanni "Pilutami", Nuummi
- Filmmertitsineq "Pilutami" , Nuummi Hans Lange-imit Fillminik ukuusunik: De sejlede til Grønland, Qimusseq, Havet ved Grønland, Emilie fra Saqqaq, filmi naatsuliaq, qanga KGH-p sanatissimasa.
- Pilutami Hans Lange filmertitsivoq Jette Bang-ip fillmiliaa Thule II, Nuummi
- Ammassumik oqalugiutigivai, Natuk Lund Olsen-ip, aprilimi, Qasigiannguani kalaalimerngit kalaaliussutitsinnut attuumassuteqarneri, nagaataatigut workshop-eqarpoq (aprilimi)
- Villads Villadsen-ip efterskolemi ilinniartut oqalugiarfigai Natuk Lund Olsen-ip kulturikkut anersaarsiornikkut kingornutagut inuuusuillu ilaatinneqarnisaasa pingaarutai pillugit, aprilimi
- Ammasumik oqalugiutigivai, Natuk Lund Olsenip aprilimi Ilulissani kalaalimerngit kalaaliusutitsinnut attumaassuteqarneri (aprilimi)
- Natuk oqalugiarpoq UNESCO-isumaqatigiissutigitaa kulturikkut anersaakkut kingornussagut pillugit miniseminareqarnermi NUKAKA-p aaqqissugaanik, septemberimi

- Natuk Lund Olsen Atuarfik Hans Lynge-mi atuartitsivoq kalaalimerngit pillugit 1.-3.klassenut Oktoberimi
- Katersugaasivimmi sulisut miniseminareqarmata, Ilimmarfimmi 27, september Georg Nyegaard oqalugiarpoq: Nordboøkonomi – hvad kørkenaffaldet fortæller.

AQUTSISOQARFIMMIT SULIASSAT

Ilisimasassarsiornerik tusarniaanerit

NKA tusarniaaqataasarloq, Kalaallit Nunaanni ilisimasassarsiorniat assigiinngitsut qinnuteqarne-ranni. Qinnuteqaatit sportimut tungasorpassuusarput sermersuaq ikaarniarlugu siunertallit, tamak-kua NKA-p tusaatissatut tigusarpai.

Tusarniaaffigisimasat	Amerlassusaat
Ilisimatuutut ilisimasassarsiornerit	15 (+19)*
Nationalparkemi umiarsuarmik angalasut	11
Sulillutik ilisimasassarsiortut	1
Sport aallaavigalugu ilisimasarsiortut	7
Katillugit	34 (+19)*

*Qinnuteqaatip ataatsip imarivai 20-t ilisimatuutut assigiinngitsunik agguataarlutik ilisimasassarsiorniat.

Nunaminertanik qinnuteqaatit

Nunaminertanik qinnuteqaataasarput sunngiffimmi illuaraliorfissat, piniariartarfinnik sanaassat ilisimasassarsiornerni imaluunniit nukissiorfinni atorniarlugin sananiakkat il.il. nalilersorneqartarput ilisimasat tunngavigalugit nunaminertap kulturikkut oqaluttuarisaanera naapertorlugu, NKA-p Kalaallit Nunaatalu itsarnitsanik eriagisassatut toqqorsivianit GFA-mit. Nalilersuinermi tunngaviusut assingiingissitaarput. Nunarujussuaq suli kulturikkut oqaluttuarisaanermi erseqqissumik assiliortorneqanngilaq, allalli allanut naleqqiullugit ilisimaneqarnerullutik. Kujataani nunaateqarnerup annertusiartuinnarnera ilutigalugu immikkut ittunik ajornartorsiornartarpoq. Tassani annertuumik akerleriinneqalersarmat inuussutissarsiornermi soqtigisat aammalu itsarnitsanik soqtigisat pillugit, tassami naasorissaasoqarfiit qalunaatsiaqarfiusimasuni ukiuni 1000 miss. 1450 kr. in. King. tassanerpamiimmata.

NKA nunaminertanik qinnuteqaatinik komuneqarfifit aqutsisoqarfifit sisamaasut immikkoortqarfifit tigusaqartarpoq, kiisalu centraladministrationip immikkoortqarfifit nunaminernik qinnuteqartunitaaq. 2011-mi NKA-p nunaminetanik qinnuteqaatit arfinillit kommune Kujallermeersut, Kommuneqarfik Sermersuumersut sisamat, Qeqqata Kommuneaneersut 13-it, Qaasuitsup Kommuneaneersut 16it kiisalu Nationalparkimeersoq ataaseq suliarivai.

Aatsitassanut suliat tunngasut

Ironbark

Ironbark akuerisaasimavoq, 1990-ikkunni Platinova A/S pisimasaani Citron Fjordip nunataaniinissamut. Nuna tamanna NKA 1994-imni misissuiffigisimavaa. Assigiinngitsunik peqquteqarluni NKA aalajangersimavoq nutaamik misissueqqinnissamut:

- a) Ukiut kingulliit 17-it takutippaat itsarnisarsiorernik paasisat annerulersimanerink, taamaasilluni tunngavissaqarnerulerluni itsarnersarsiorernik misissuinissamut,
- b) Akuersiffissaq nuna annerulersimavoq,
- c) ilimagineqarportaaq ujaqqanik pingasunik annerusunik tassaniittoqartoq, imaqarniliami 1994-imeersumi palæoinuinut pigitinneqartut, pisariaqalersitsivortaaq iluamik piffiup nalilorsorneqaaq-qinnissaanik. Isumaqatigiissutaasimasoq itsarnisarsiornermi misissueqqinnissaq naammassineqanganitsoorpoq Ironbarkip kinguartitertuarmagu, ima kingunilimmik NKA kingusinnerusukkut misis-suinissamut inuttaliisinnaannginneranik.

Greenland Minerals & Energy

Selskabip akuersissuteqaataasartoq allisippaa, taamaasilluni NKA-p Nunasarneq alapernaarsuiffigivaa avannamullu nunataa ilanngullugu 11.- 18. augustimi. Imaqarniliornera GME-mut tunni-unneqarpoq.

London Mining

Julimi nunat misissuiffigineqarput, aasap ingerlarngani qillerilluni misissugassanik tigusiffissat. Imaqarniliornera LM-imut tunniunneqarpoq. LM pilersaarusaniani aappassaanik allanngortippai Isukasiani saviminermik piiaaffissap ammarnissaanut pilersaarusiامut atatillugu sanaartorfigniakkani tassungalu atatillugu angallassiffiginiakki Kangersorngup Timaa/Taseraarsuk. NKA septemberimi alapernaarsuivoq nunap immikkortuanik aningitsumik sanaartorfissaagallartup pilersarusiornis-

saanut 2012imilu aasami alapernaarsuinermi sinnera ingerlatissallugu. Imaqarnilornerata ilaa LM-imut tunniuneqarpoq.

Silarsuarmi kingornussat pillugit suliniutit

NKA 2011-mi toqqaannartumik ilaasimanngilaq, silarsuarmi kingornussat Kujtaaneersut pillugit qinnuteqarniartunut, pilersaaruseq malillugu UNESCO-mut Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Kulturarvstyrelse Danmarkimiittoq peqatigalugu nassiuinneqartussanik. Qinnutiginiakkamut atatillugu katersugaasivik suli Igalkumi illukusiorpoq, forvaltningsplan-imut atatillugu silarsuarmi kingornussarisat pingarnerit ilaattut illukut inissisimammata.

Illut

Suliat ingerlaavartuarput allanngutsaaliinermut siunnersuinermut piumasaqaatillu illunik eqqissismatitanik iluatinngartunillu allanngortitsiniarlutik qinnuteqartunik. Illunik eqqissisimatitassanik suliassaqangngilaq.

ALLAT AAQQISSUUSSAT ATAATSIMIINNERILLU

Direktøri Stockholmimut ataatsimiigiarpooq, nunat avannarliit naalagaaffiini katersugaasivinni direktørii uge 36-imí pilersaarutinik isumassarsianillu assigiinngitsunillu suliassanik paarlaasseqati-giinnissaq siunertaralugu ataatsimiimmata. Ilaatigut oqallisigaarput, qanoq iliorluta politikerit pakkersimaarnissaat, naalagaaffiit katersugaasivii naalagaaffimmi isumaqatissarsiornerminni atorner-lunnginnissaat anguniarlugu.

Direktøri Danmarkimi Nationalmuseum-imi ukiumoortumik ataatsimiinnermi novemberimi ilaa-vooq, tassani suleqatigiissutissat nutaat allallu ajornartorsiutaasinnaasut eqqartorneqarlutik.

Souchef Pauline K. Knudsen NKA sinniissuuffigalu nunat avannarliit rigsantikvarii ataatsimiinneranni ilaavoq, ataatsimiinnginnermi piareersaarnermi 3. marts ataatsimiinnermilu temaralugu kulturikkut kingornussanut takornariartitsineq. Ukioq manna ataatsimiinneq Torshavnimi Savalimiuni ingerlanneqarpoq. Ataatsimiinnermi 6. - 9. junimi pisumi saqqummiuppaa oqallisissiaq kulturikkut kingornussanut Kalaallit Nunaanni takornariartisineq.

Telefonikkut ataatsimiinneq Arktisk rádimi ilaasortat immikkut ilisimasallit nunarsuaq tamakker-lugu issittumi kulturikkut kingornussassatut toqqaaniarneranni ataatsimiissutigalugu. Souchef Pauline K. Knudsen ilaavoq. Ataatsimiinnermi nunat assigiingitsut nunarsuarmi tamarmi kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuuteqarput. Statement of best practice kingusinnerusukkut toqqanissaq aamma oqallisigineqarpoq.

Souchef Pauline K. Knudsen ferbruarimi arlaleriarluni oqalugiartarpooq peqatigalugu Anne Lisbeth Schmidt – allallumi – Danmarks Nationalmuseumip Bevaringsafdelingianeersoq aammalu Etnografisk Samling om Bevaringsafdelingen pilersaarusrusiornermi nalunaarsuinissamik aammalu avammut saqqummiussinissaq atisanik Nunat issittuneersunik Danmarks Nationalmuseumimi NKA-milu. Atisat assilineqassapput, 3D-inngorlugit takuneqarsinnaanngorlugit internetikkuttaaq kikkunnuluunnit takuneqarsinnaanngorlugit. Atisanik projektimut ilaavortaaq qinnguartaanikkut assilineqassapput takuneqarsinnaanngitsut paasiuminaatsortaaalu misissisorneqassammata soorlu aarnussat mersuussat atisallu kilui.

Taamatuttaaq atisat angissussaat misissisorneqassapput faroarm atorlugu sannaasa ilisserneri takuneqarsinnaanngorlugit. Nalunaarsuinermik uuttuinermillu misissuineq naammassineqassippat tamanut ammasumik internettikkut fællesdatabaseliorissaq issittumi atisat takuneqarsinnaanngorlugit.

Aqutsisut ataatsimeeqatigisimavaat, dekan Det Naturvidenskabelige Fakultet København Universitetianeersoq Niels O. Andersen, direktør for Statens Naturhistoriske Museer, Morten Meldgaard, aamma Danmarks Grundforskningsfonds Center for Tekstilforskning ved Marie-Louise Nosch aamma Ulla Manering kiisalu Geologisk Museum-ip pisortaa Minik Rosing. Angalaqatiguit Kalaallit Nunaanniipput kalaallit suliffeqarfii suleqatigilersinniarlugit aammalu Kalaallit Nunaanni uumassusililerinermik ilinniarneq saqqummiussorniarlugu. NKAp suleqatiginiarlugit soqutivai, ilisimatuutut misissuisut qulaani suliffeqarfii taaneqartut, pingaarnertut suliariniarlugit Kulturikkut aammalu uumassusililerinermi silaannaap navianartorsiortitaanik kulturikkut eqqaamasanik misissuinissamik.

Arktisk Rådi-mi immikkut ilisimassallit oktoberimi ataatsimiinnerat pivoq, Arctic Studies Center Smithsonian Institution, Washington, USA-mi, souchef-ip ilaaffigisaanik, tassani nunarsuaq tamakkerlugu kulturikkut kingornussaatitanik toqqaaneqarpoq. Ataatsimiinnermi kalaallit kulturikkut nunarsuaq tamakkerlugu kingornussatut siunnersuutaat marluk ilaapput, norgemit marluk saamillu siunnersuutaat ataaseq akuerineqarput. Russit siunnersuutaat 37-isut qulingiluaannangortineqarput.

Souchefi Københavnimi novemberimi ataatsimiippoq, ataatimeeqatigalugit Henning Mathiessen aamma Jørgen Hollesen Nationalmuseets Bevaringsafdelingianeersoq, Bredemi, Bjarne Grønnow Martin Appelt-ilu SILA-meersut, Danmarks Nationamuseum, Ulla Manering, Center for Textile Research, Kurt Kjær, Center for Geogenetik, aamma Morten Meldgaard, direktør for Statens Naturhistoriske Museer. Ataatsimiinnermi eqqartorneqarput, suleqatigiinnissami periarfissasinnaasut, suliassanik arlalitsigut suleqatigiissinnaneq nalunaarsuinerni, missuinerni kiisalu nakkutiginninnermi nunarsuaq tamakkerlugu silaannaap allanngoriartornerata Kalaallit Nunaanni kulturikkut eriagisanik sunniutigisinaasaanut.

28. oktoberimit ullualuit aqutsisut tikeraartoqarput suliartortunik Norsk Folkemuseum-imeersunik, Samisk museumslag aammalu Sametingemit, taakkua soqutigalugu ilikkarusuppaat qanoq iliornikkut Kalaallit Nunaannut pinik –repatrieringsarbejde – uterartitsisimaneq, Utimut-projekti. Imaappoq, nationamuseet Norgemi saamellu suleqatigiinnialermata oqalliseqatigiinnikkut saamit pigisaannik katersanik uterartitsinissamik katersugaasivinnut Sametingep ataaniittunut.

Paasissutissiarneq

- Inatsisartut eqqisisimatisinermut avatangiisinut aammalu kulturikkut ataatsimiitsitaliaanut paasissutissiisoqarpoq februarimi itsarnitsanik misisueqqaarnerit pillugit aluminiumik projektimut atatillugu (souchefi)
- Mikkel Myrup junimi saqqummiivoq, itsarnitsanik misisueqqaarnerik NKAp suliaanik uunga Greenland Mining and Energy nunamik akuersissummik pisimasaani, Narsap eqqaani uani "Open Day" Qaqortumi aaqqissuussaasumi,
- Junimi silami takutitsineq ujaqqanik sakkoqarallarnerup nalaanisut sakkuliorneq, misileraanerlu ullut 7-it ualikkut unnullu ataaseq atorneqarput. Qanoroog, KNR-radio Nuuk-TV-llu takutippaat,
- Narsami innuttanut augustimi paasitsiniaaneq kulturhistoriske feltskoleqarmat Narsaq Sund-imisissuinerit inernerri saqqummiunneqarlutik
- Septemberimi saqqummiineq Inatsisartut inatsiliaannik kulturikkut eriagisassat pillugit, katersugaasivimmi sulisunut miniseminareqarnermi, Museumsnævnip aaqqissugaani (souchef).
- Nuup Kangerluanut angalaarneq augustip naalernerani qeqertami Uummanni Anavik-milu ukkussissamik piaaffiusartut niuffigalugit. Siunertaavoq, ilimanartoqarnersut ilisimatuutsikkut misissuiffigineqarnissaannut kulturikkullu oqaluttuarisaanermi pinngortitallu ilisimatusarfignerani Kalaallit Nunaanni misissuinerni. Ilaapput: Nils O. Andersen, dekan Naturvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet, Morten Meldgaard, direktør ved Statens Naturhistoriske Museer, Minik Rosing, leder af Geologisk Museum aamma Marie-Louise Nosch, centerleder aamma Ulla Manering tamarmik Center for Textilforskning Københavns Universitet-imeersut. Georg Nyegaard angalaqtigiinnut ilisimasortaavoq, ulloq naallugu angalanermi Nuup Kangerluani Ujarassuarni.

ALLAT

Ilinniartitsinerup ingerlarnga

Pauline K. Knudsen-ip ilinniartitsiffigai tiimit 45-it bachelorinngornianut kultur- og samfunds-historiemi Ilisimatusarfimmi ukunani arktisk arkæologi og forhistorie.

Allatseqarfimmik ingerlatsineq Kalaallit Nunaanni Museumsnævnimi

Hans Lange NKA-mi inspektøriusup Kalaallit Nunaanni Museumsnævnimi allatseqarfik tigummivaa/aquppaa, nævni ukiumut arlaleriarluni telefonikkut ataatsimiitsisarpoq, ataasiarlunilu Uummanni ataatsimiitsilluni piffissami 13. - 22 maj.

Allatseqarfimmik ingerlatsineq Kulturikkut kingornussat rådiani

Souschef Pauline K. Knudsen Kulturarvrådimi allattaavoq. Rådi ukiumut marloriarluni ataatsimiip-poq: 23. maj aamma 19. september.

Ilanngukkusutat Allat

Sulisut

Daniel Thorleifsen, direktøri (historie)

Pauline K. Knudsen, souschef (arkæologi) 1. decemberip tungaanut

Jens Alstrup, Allaffiup pisortaa (administration) 31. majip tungaanut

Thora L. Boesen, allaffiup pisortaa (administration) pr. 1. juni

Dorthe Vold, eqqiaasoq igaffillu

Eivin Lützen, museumsforvalter (Illut)

Hans Lange, inspektør (Thule-kultur, etnohistorie)

Georg Nyegaard, inspektør (qallunaatsiaat, illut) souschef-iugallartoq pr. 1. december

Natuk Lund Olsen, inspektør (immaterial kulturarv)

Mikkel Myrup, inspektør (fortidsminderegister)

Bo Albrechtsen, inspektør (foto aamma digitalisering)

Paarnanguaq Kristiansen, inspektør (registrering) 31. majip tungaanut

Aviaaja Rosing Jakobsen, inspektør (etnohistorie atisallu)

Inge Bisgaard, inspektør (Illut eqqisisimmatit), ullup affaanut pr. 1. februar

Frederik Larsen, tekniker magasinforvalterilu

Naja Rosnig-Asvid, saqqummersitsinermi ilusiliisartoq (ullup ilaannaa)

Andreas Harke, ekstern it-konsulent (timemut akissarsialik)

Rikke Melvin, aanaveersaasoq(qaammatit pingasuni atorfinitsitaq)

Michael Nielsen, studentermedhjælper 30. august tungaanut

Hans Kristian Lennert, studentermedhjælp

Lasse Meyer, studentermedhjælp

Kustoder (timemut akissarsiallit):

Bettina Geisler

Paarnaq Jakobsen

Aviaaja L. Mathæussen

Uilu Naduk Ravn Jakobsen

Mette Larsen

Minik Hansen

Aviaaja Brandt Wille

Arkalo Augustussen